Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis

2026-09-02, bylos Nr. e3K-7-68-684/2026

Teismas: Lietuvos Aukščiausiasis Teismas
Dokumentas: Nutartis
Data: 2026-09-02
Bylos Nr.: e3K-7-68-684/2026
Teisminio proceso Nr.: 2-06-3-02139-2023-3
Bylos rūšis: civilinė byla
Instancija: Kasacinė instancija

Civilinė byla Nr. e3K-7-68-684/2026 Teisminio proceso Nr. 2-06-3-02139-2023-3 Procesinio sprendimo kategorijos: 2.3.4.4.3; 3.5.14; 3.5.24 (S)

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS
N U T A R T I S LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU
2026 m. rugsėjo 2 d. Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus išplėstinė septynių teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Virgilijaus Grabinsko (kolegijos pirmininko ir pranešėjo), Donato Šerno, Algirdo Taminsko, Egidijos Tamošiūnienės, Agnės Tikniūtės, Jūratės Varanauskaitės ir Dalios Vasarienės, teismo posėdyje kasacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo civilinę bylą pagal suinteresuoto asmens T. Š. kasacinį skundą dėl Šiaulių apygardos teismo 2025 m. rugsėjo 17 d. nutarties peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal pareiškėjos L. Š. prašymą dėl vykdomojo rašto išdavimo, suinteresuotas asmuo T. Š., išvadą teikianti institucija Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos.

Išplėstinė septynių teisėjų kolegija

Aprašomoji dalis

nustatė:

I. Ginčo esmė

Kasacinėje byloje sprendžiama dėl proceso teisės normų, reglamentuojančių vykdomojo rašto išdavimo tvarką, kai nevykdomi teismo sprendimu patvirtintoje sutartyje dėl santuokos nutraukimo pasekmių nustatyti bendravimo su nepilnamečiu vaiku tvarkos įsipareigojimai, ir baudos už teismo sprendimo nevykdymą skyrimą, aiškinimo ir taikymo. Klaipėdos apylinkės teismas 2024 m. birželio 14 d. sprendimu (toliau ir Sprendimas) patvirtino pareiškėjų T. Š. ir L. Š. susitarimą dėl santuokos nutraukimo pasekmių sutarties sąlygų pakeitimo (toliau ir Sutartis) ir pakeitė Klaipėdos apylinkės teismo 2020 m. spalio 6 d. sprendimu patvirtintos santuokos nutraukimo pasekmių sutarties nuostatas. Pareiškėja L. Š. pateikė prašymą išduoti vykdomąjį raštą dėl to, kad T. Š. nevykdo Klaipėdos apylinkės teismo 2024 m. birželio 14 d. sprendimu nustatytos bendravimo su vaiku tvarkos, ir išduoti vykdomąjį raštą dėl 9 000 Eur baudos išieškojimo iš T. Š. pagal šio teismo sprendimo 3.1.27 punktą. Pareiškėja nurodė, kad T. Š. nuo 2024 m. rugsėjo 20 d. iki 2025 m. balandžio 27 d. keturis kartus pažeidė Sprendimo 3.1.1 ir 3.1.23 punktus, kuriuose nustatytas motinos bendravimo su vaiku D. Š. laikas ir tėvo įsipareigojimas tuo metu neplanuoti vaiko ledo ritulio treniruočių, varžybų, bet kokių kitų būrelių. T. Š. taip pat nevykdo Sprendimo 3.1.25 punkte nustatyto įsipareigojimo užtikrinti vaiko D. Š. lankymąsi pas psichologą (-ę) ir Sprendimo 3.1.26 punkte nustatyto įsipareigojimo reguliariai organizuoti vaiko D. Š., kuriam diagnozuota (duomenys neskelbtini), sveikatos būklės patikrinimą, taip pat pagal gydytojų rekomendacijas

kontroliuoti ir reguliuoti vaiko fizinį krūvį. Sprendimo 3.1.27 punkte nustatytas šalių susitarimas, kad už kiekvieną įsipareigojimų, nustatytų šios bendravimo tvarkos 3.1.23–3.1.26 punktuose, pažeidimą pažeidusiai šaliai bus skaičiuojama vienkartinė 3 000 Eur dydžio bauda, mokama į kitos šalies sąskaitą per ne ilgesnį kaip 3 darbo dienų terminą, skaičiuojamą nuo kitos šalies pareikalavimo sumokėti baudą išsiuntimo raštu dienos, nebent šalys raštu susitars kitaip. Kadangi T. Š. ne vieną kartą pažeidė Sprendimo 3.1.23, 3.1.25, 3.1.26 punktus, bendra baudų suma sudaro 9 000 Eur. Be to, pareiškėja nurodė, kad T. Š. 2024 m. lapkričio 10 d., 2025 m. sausio 1 d. ir nuo 2025 m. vasario 28 d. iki 2025 m. kovo 2 d. pažeidė Sprendimo 3.1.2, 3.1.29 punktus, kuriuose nustatytas tėvo bendravimo su vaiku J. Š. laikas ir tvarka bei šalių įsipareigojimas nustatyta tvarka iš anksto pranešti apie negalimumą bendrauti su vaiku (vaikais) ir jį (juos) prižiūrėti, nes ilgą laiką nebendravo su šiuo sūnumi, kartą jį parvežė per vėlai, kartą per anksti. T. Š. pagal Sprendimo 3.1.29 punktą iš anksto neinformavo pareiškėjos, kad 2025 m. birželio 1 d. pats negalės pasiimti ir tą dieną prižiūrėti J. Š., nes tuo metu bus išvykęs į komandiruotę. Suinteresuotas asmuo T. Š. prašė pareiškėjos prašymą atmesti. Nurodė, kad vaikas D. Š. yra aktyviai įsitraukęs į jam itin svarbią ir jo savirealizaciją užtikrinančią sportinę veiklą ledo ritulį, tėvas jį palaiko ir veikia pagal realius vaiko norus, o ne mechaninį grafiką ir bendravimo tvarką. D. Š. išreiškia savo norą daugiau laiko praleisti su tėvu, nes vaiko santykiai su motina yra komplikuoti. Pareiškėjos prašymą prašė nagrinėti žodinio proceso tvarka, pripažinti nepilnamečio vaiko D. Š. dalyvavimą teismo posėdyje būtinu ir jį apklausti, nes jis geba savarankiškai išreikšti savo nuomonę ir poziciją.

II. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinių sprendimų esmė

Klaipėdos apylinkės teismas 2025 m. rugpjūčio 8 d. nutartimi prašymą patenkino iš dalies išdavė pareiškėjai vykdomąjį raštą pagal 2024 m. birželio 14 d. teismo sprendimu civilinėje byloje Nr. e2-169-1071/2024 patvirtintos sutarties dėl santuokos nutraukimo pasekmių 3.1.1–3.1.29 punktus; išdavė pareiškėjai vykdomąjį raštą vienkartinei 3 000 Eur dydžio baudai pagal 2024 m. birželio 14 d. teismo sprendimu civilinėje byloje Nr. e2-169-1071/2024 patvirtintos sutarties dėl santuokos nutraukimo pasekmių 3.1.27 punktą išieškoti.

Teismo vertinimu, byloje pateikti įrodymai patvirtina, jog suinteresuotas asmuo T. Š. nededa maksimalių pastangų, kad motinos ir vaikų bendravimas vyktų tinkamai, jo veiksmai iš esmės yra tik deklaratyvios pastangos. Teismas konstatavo, kad suinteresuotas asmuo T. Š. tinkamai nevykdo teismo sprendimu patvirtintos Sutarties 3.1.1–3.1.29 punktų sąlygų, kuriomis nustatyta bendravimo su vaikais tvarka. Teismas nusprendė, kad yra tiek teisinis, tiek faktinis pagrindas išduoti vykdomąjį raštą dėl šios nevykdomos teismo sprendimo dalies (Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau ir CPK) 646 straipsnio 1 dalis).

Teismas nustatė, kad Sutarties 3.127 punkte šalys susitarė, jog už kiekvieną bet kurio iš šalių įsipareigojimų, nustatytų šios bendravimo tvarkos 3.1.23–3.1.26 punktuose, pažeidimą pažeidusiai šaliai bus skaičiuojama vienkartinė 3 000 Eur dydžio bauda, mokama į kitos šalies sąskaitą per ne ilgesnį kaip 3 darbo dienų terminą, skaičiuojamą nuo kitos šalies pareikalavimo sumokėti baudą išsiuntimo raštu dienos, nebent šalys raštu susitars kitaip. Kadangi suinteresuotas asmuo T. Š. tinkamai nevykdo Sprendime nustatytos vaiko bendravimo su skyrium gyvenančia motina tvarkos 3.1 punkto sąlygų, teismas nusprendė, jog dėl to yra pagrindas išduoti vykdomąjį raštą vienkartinei 3 000 Eur dydžio baudos sumai išieškoti iš T. Š.

Šiaulių apygardos teismas, išnagrinėjęs bylą pagal suinteresuoto asmens T. Š. atskirąjį skundą, 2025 m. rugsėjo 17 d. nutartimi pirmosios instancijos teismo nutartį paliko nepakeistą.

Apeliacinės instancijos teismas nurodė, kad T. Š. skunde iš esmės nekvestionavo pirmosios instancijos teismo išvadų dėl sutarties, patvirtintos teismo sprendimu, sąlygų dėl bendravimo tvarkos netinkamo vykdymo, nekėlė klausimo dėl šalių susitarimo dėl nepilnamečių vaikų bendravimo su skyrium gyvenančia motina (tėvu) tvarkos sąlygų aiškumo, suprantamumo ir atitikties šalių laisvai valiai.

Apeliacinės instancijos teismas pažymėjo, kad teismas, išduodamas vykdomąjį raštą, nutartimi pasisako dėl vykdytinų, bet neįvykdytų sutarties sąlygų, tačiau iš naujo nevertina šalių sutartimi prisiimtų įsipareigojimų. Vykdytinumo savybe pasižymi ne teismo nutartis dėl vykdomojo rašto išdavimo, o taikos sutartis, patvirtinta teismo nutartimi.

Remiantis Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau CK) 3.170 straipsnio 1 dalimi, tėvai turi ne tik teisę, bet ir pareigą bendrauti su vaiku, ši pareiga vykdoma vaiko interesais, todėl suinteresuoto asmens T. Š. nurodytos priežastys, susijusios su vaiko sporto veikla, šios veiklos grafiku, neturi lemiamos reikšmės vykdant šalių tarpusavio sutarimu nustatytos nepilnamečių vaikų bendravimo su skyrium gyvenančia motina (tėvu) tvarkos sąlygas. Tėvų teisė ir pareiga bendrauti su vaiku (-ais) ir dalyvauti juos auklėjant išlieka ir skyrium gyvenantiems tėvams, nes tėvo ir motinos pareigos savo vaikams yra lygios (CK 3.156 straipsnis). Be to, pagal teisinį reglamentavimą, tėvas ar motina, pas kurį gyvena vaikas, neturi teisės kliudyti antrajam iš tėvų bendrauti su vaiku ir dalyvauti jį auklėjant (CK 3.170 straipsnio 3 dalis).

Apeliacinės instancijos teismas nurodė, kad pirmosios instancijos teismas, išduodamas pareiškėjai vykdomąjį raštą, įvertino šalių susitarimo sąlygas, jų netinkamo vykdymo priežastis ir rėmėsi nepilnamečio vaiko D. Š. interesais. Suinteresuoto asmens T. Š. skundo teiginiai dėl šalių nesutarimų, pasikeitusių poreikių nėra pagrindas tenkinti suinteresuoto asmens atskirąjį skundą ir panaikinti ar pakeisti skundžiamą nutartį, nes, pagal CPK 646 straipsnio prasmę, teismas, išduodamas vykdomąjį raštą, ne sprendžia tarp šalių kilusius ginčus, o išduoda vykdomuosius raštus pagal vykdytinus teismo sprendimus.

III. Kasacinio skundo ir atsiliepimo į jį teisiniai argumentai

Kasaciniu skundu suinteresuotas asmuo T. Š. prašo panaikinti Šiaulių apygardos teismo 2025 m. rugsėjo 17 d. nutartį ir priimti naują procesinį sprendimą atsisakyti išduoti vykdomąjį raštą; priteisti iš pareiškėjos bylinėjimosi išlaidų atlyginimą. Kasacinis skundas grindžiamas šiais argumentais:

Apeliacinės instancijos teismas netinkamai aiškino ir taikė CPK 646 straipsnio 3 dalį, pagal kurią teismas, ištyręs šalių nurodytas aplinkybes ir pateiktus taikos sutarties sąlygų vykdymo įrodymus, dėl neįvykdytos taikos sutarties dalies išduoda vykdomąjį raštą arba atsisako jį išduoti. Apeliacinės instancijos teismas, nors ir pripažinęs Sutartimi aiškiai neapibrėžtos T. Š. prievolės dėti maksimalias pastangas, kad pareiškėjos ir vaiko bendravimas vyktų tinkamai, pažeidimą, neturėjo faktinio ir teisinio pagrindo išduoti vykdomąjį raštą dėl visų T. Š. įsipareigojimų pagal Sutartį nevykdymo.

Apeliacinės instancijos teismas netinkamai aiškino ir taikė CK 3.170, 3.174 straipsnius, CPK 376 straipsnį, Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencijos 12 straipsnį, nes tiesiogiai neišklausė vaiko ir neįvertino jo nuomonės dėl bendravimo tvarkos vykdymo, formaliai ir deklaratyviai taikė teisės normas, reglamentuojančias vaiko interesų apsaugą, ir nukrypo nuo kasacinio teismo praktikos, nuosekliai pabrėžiančios vaiko teisę būti išklausytam ir vaiko interesų prioriteto principą. Teismas ne tik neįvertino vaiko nuomonės, bet ir nepareikalavo iš Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos išvados dėl prašyme nurodytų bendravimo tvarkos pažeidimų aplinkybių, todėl negalėjo objektyviai įvertinti, ar vaiko elgesys nėra nulemtas jo interesų, emocinės patirties ir saugumo poreikio, o ne jo tėvo veiksmų ar neveikimo.

Apeliacinės instancijos teismas netinkamai aiškino ir taikė CK 3.53 straipsnio 3 dalį, CPK 18, 646 straipsnius, nes patvirtino 3 000 Eur dydžio baudos skyrimą už Sutarties pažeidimą, nenustatęs konkrečios šios sutarties sąlygos pažeidimo. Nors kasacinio teismo praktikoje ir pabrėžiama, kad vykdomojo rašto išdavimo procese nėra sprendžiami ginčai dėl sutarties turinio, baudos skyrimas už jos nevykdymą yra atsakomybės klausimas, kuris reikalauja išsamaus faktinių aplinkybių ir pažeidimo priežasčių įvertinimo. Sprendžiant baudos skyrimo už teismo sprendimo nevykdymą klausimą, byla negali būti iš naujo sprendžiama iš esmės, o turi būti įvertintos

aplinkybės, reikšmingos nustatant teismo sprendimo vykdymo tinkamumą. Teismas, skirdamas baudą, privalo būti aktyvus ir pagrįsti baudos skyrimą, motyvuoti, kokie veiksniai lėmė jos skyrimą.

Apeliacinės instancijos teismas netinkamai taikė CPK 93 straipsnio 2 dalį ir 98 straipsnį, dėl to buvo neteisingai paskirstytos bylinėjimosi išlaidos pareiškėjai priteistas visų atstovavimo išlaidų, patirtų pirmosios instancijos teisme, atlyginimas (1 210 Eur), nors jos reikalavimas dėl 9 000 Eur baudos išieškojimo buvo patenkintas tik iš dalies dėl 3 000 Eur.

Pareiškėja L. Š. atsiliepimu į kasacinį skundą prašo suinteresuoto asmens T. Š. kasacinį skundą atmesti. Atsiliepime nurodomi šie argumentai:

Pareiškėja pirmuoju savo prašymo reikalavimu prašė išduoti vykdomąjį raštą dėl visos bendravimo tvarkos, kaip atskiros sprendimo dalies, nevykdymo, kuri apėmė visus Sutarties 3.1.1–3.1.29 punktus. Nevykdant bent vieno bendravimo tvarkos punkto, teismai išduoda vykdomąjį raštą dėl visų bendravimo tvarkos punktų, kaip vientisos sprendimo dalies. Vykdomojo rašto išdavimas dėl visos bendravimo tvarkos nesukelia suinteresuotam asmeniui jokių teisinių padarinių. Teisinės pasekmės kyla tik tada, jeigu suinteresuotas asmuo ir toliau nevykdo tam tikrų bendravimo tvarkos punktų ir nereaguoja į antstolio raginimus tinkamai vykdyti nustatytą bendravimo tvarką, kurią pažeidus antstolis gali kreiptis į teismą dėl baudos skyrimo CPK 771 straipsnio pagrindu.

Pirmosios instancijos teismas, spręsdamas klausimą dėl vykdomojo rašto išdavimo dėl baudos išieškojimo, nutartyje pažymėjo, kad pareiškėja nurodė, jog suinteresuotas asmuo pažeidė konkrečiai Sutarties 3.1.23, 3.1.25, 3.1.26 punktus. Iš Sutarties 3.1.27 punkto yra aišku, už kokių Sutarties punktų nevykdymą suinteresuoto asmens atžvilgiu buvo išduotas vykdomasis raštas dėl 3 000 Eur baudos išieškojimo. Suinteresuotas asmuo neginčija fakto, kad pareiškėjos nurodytais atvejais ir laikotarpiais nepilnamečio vaiko bendravimo su pareiškėja tvarkos nebuvo laikomasi. Vien aplinkybė, kad vaikas nenori bendrauti su skyrium gyvenančia pareiškėja, neatleidžia suinteresuoto asmens nuo jo pareigos užtikrinti bendravimo tvarkos vykdymą.

Vaiko nuomonė, kuria jis išreiškia prieštaravimą bendrauti su vienu iš tėvų, neatitinka vaiko teisėtų interesų ir į ją teismas, spręsdamas klausimą dėl bendravimo tvarkos nevykdymo, negalėtų atsižvelgti. Todėl teismas pagrįstai atsisakė apklausti vaiką teisme dėl vykdomojo rašto išdavimo, nes jo nuomonė neturi teisinės reikšmės vertinant būtent suinteresuoto asmens neveikimą vykdant bendravimo tvarką. Taip pat iš byloje pateiktų duomenų matyti, kad vaiko nuomonė gali būti paveikta. Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyba neturi kompetencijos spręsti ir konstatuoti fakto, ar būtina išduoti vykdomąjį raštą byloje.

Vadovaujantis CPK 646 straipsniu, teismas neturi teisės pakeisti šalių sutarties, o tai reiškia, kad šiuo atveju teismai, nustatę Sutarties 3.1.23, 3.1.25, 3.1.26 punktų pažeidimus, nebeturi spręsti atsakomybės klausimo, nes ji buvo aiškiai apibrėžta ir nustatyta šalių Sutartyje, dėl to teismas neturėjo teisės atsisakyti išduoti vykdomojo rašto dėl baudos išieškojimo. Suinteresuotas asmuo kasaciniame skunde nenurodė, nuo kokios Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotos praktikos nukrypo pirmosios ir apeliacinės instancijos teismai ir kaip pasireiškė netinkamas būtent CK 3.53 straipsnio 3 dalies, CPK 18 ir 646 straipsnių normų aiškinimas ir taikymas jų priimtose nutartyse.

Pareiškėja prašė išduoti du vykdomuosius raštus ir jie abu buvo išduoti, tačiau pirmosios instancijos teismas, vadovaudamasis kasacinio teismo išaiškinimu, išdavė vykdomąjį raštą tik dėl 3 000 Eur dydžio baudos išieškojimo, nes tokio dydžio suma nurodyta Sutarties 3.1.27 punkte. Taigi, pirmosios instancijos teismas iš esmės patenkino visą pareiškėjos prašymą, o tai, kad jos prašymas dėl vykdomojo rašto išdavimo baudai išieškoti buvo suformuluotas klaidingai, nereiškia, kad teismas patenkino pareiškėjos prašymą mažesne apimtimi, nei ji prašė.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija 2026 m. balandžio 2 d. nutartimi atnaujino

bylos nagrinėjimą iš esmės, informavo šalis apie ketinimą peržengti bylos nagrinėjimo kasacine tvarka ribas, pasiūlė šalims pateikti nuomonę dėl teismo sprendimo, kuriuo patvirtinta santuokos nutraukimo bendru sutarimu pasekmių sutartis, pobūdžio ir galimybės tokį teismo sprendimą kvalifikuoti kaip taikos sutartį CPK 646 straipsnio 3 dalies aspektu, taip pat perdavė bylą nagrinėti kasacine tvarka Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus išplėstinei septynių teisėjų kolegijai.

Pareiškėja L. Š. pateiktuose rašytiniuose paaiškinimuose išreiškė poziciją, kad vykdomasis raštas dėl įsiteisėjusiu teismo sprendimu patvirtinto šalių sudarytos sutarties dėl santuokos nutraukimo pasekmių sąlygų pakeitimo nevykdymo turi būti išduotas vadovaujantis CPK 646 straipsnio 1 dalimi, o ne CPK 646 straipsnio 3 dalimi. Savo poziciją pareiškėja grindžia šiais argumentais:

Bendravimo tvarka yra sudaryta iš kelių punktų, todėl, sprendžiant vykdomojo rašto išdavimo pagal CPK 646 straipsnio 3 dalį klausimą, reikėtų įrodinėti konkrečių bendravimo tvarkos punktų pažeidimą, o vykdomasis raštas turėtų būti išduodamas tik dėl pažeistų bendravimo tvarkos punktų, o ne dėl visos bendravimo tvarkos.

Bendravimo tvarkos nevykdymas dažniausiai yra tęstinio pobūdžio pažeidimas, po vykdomojo rašto išdavimo bendravimo tvarka dar kartą gali būti pažeista daug kartų ir skirtingais aspektais (t. y. gali būti pažeisti skirtingi bendravimo tvarkos punktai). Po vykdomojo rašto išdavimo klausimą, ar šalis pažeidė nustatytą bendravimo tvarką, sprendžia antstolis, atlikdamas vykdymo veiksmus. Todėl teismas vykdomojo rašto išdavimo stadijoje perteklinai tirtų ir vertintų aplinkybes bei įrodymus dėl bendravimo tvarkos (ne)pažeidimo, nes vėliau tas pačias aplinkybes ir įrodymus vertintų antstolis, kuris prireikus kreipiasi į teismą su pareiškimu dėl baudos skyrimo už bendravimo tvarkos pažeidimą.

Jeigu vykdomojo rašto išdavimo tvarka būtų nustatyta pagal CPK 646 straipsnio 3 dalį, pareiškėjai (išieškotojui) būtų užkertamas kelias į greitą ir tinkamą nevykdomos bendravimo tvarkos vykdymo užtikrinimą, siekiant apsaugoti nepilnamečių vaikų interesus, nes pagal CPK 282 straipsnį bendravimo tvarka nėra priskiriama prie skubiai vykdytinų dokumentų. Tokiu atveju skolininkui jau pirminėje stadijoje būtų suteikiama galimybė vilkinti procesą, skundžiant išduotą vykdomąjį raštą, ir toliau suteikiama galimybė tinkamai nevykdyti bendravimo tvarkos, o tai pažeistų nepilnamečių vaikų interesus tinkamai bendrauti su abiem tėvais.

Šiuo atveju vykdomasis raštas išduotas 2025 m. rugpjūčio 8 d., o pareiškėja jo iki šiol negali panaudoti, nes suinteresuotasis asmuo yra apskundęs vykdomojo rašto išdavimą ir toliau tinkamai nevykdo bendravimo tvarkos, riboja pareiškėjos bendravimą su nepilnamečiu sūnumi, taigi, toliau yra pažeidžiamos nepilnamečių vaikų teisės į tinkamą bendravimą su abiem tėvais.

Suinteresuotas asmuo T. Š. pateiktuose rašytiniuose paaiškinimuose nurodė, kad santuokos nutraukimo pasekmių sutartis yra savarankiškas šeimos teisės institutas, turintis prievolinį turinį. Jos vykdymo kontrolė negali būti grindžiama formaliu CPK 646 straipsnio 1 dalies modeliu. Sprendžiant vykdomojo rašto išdavimo klausimą, turi būti taikomas materialus, aplinkybes vertinantis modelis, analogiškas įtvirtintam CPK 646 straipsnio 3 dalyje. Anot suinteresuoto asmens, CPK 646 straipsnio 3 dalis taikytina dėl savo reguliavimo esmės, nes įtvirtina vienintelį procesinį modelį, leidžiantį įvertinti realų prievolių vykdymą. Priešingas aiškinimas, leidžiantis vykdomąjį dokumentą išduoti formaliai, nevertinant konkrečių aplinkybių, iš esmės paneigtų šio instituto paskirtį ir sudarytų prielaidas taikyti civilinę atsakomybę be kaltės, nenustačius realaus pažeidimo ir jo padarinių, o tai prieštarautų civilinės teisės principams bei šeimos santykių specifikai. Savo poziciją suinteresuotas asmuo grindžia šiais argumentais:

Teismo sprendimas, kuriuo patvirtinama santuokos nutraukimo pasekmių sutartis, savo prigimtimi yra mišrus teisės aktas, pasižymintis tiek dispozityviu (sutartiniu), tiek imperatyviu (teismo kontrolės) elementais. Teismas tokį susitarimą tvirtina tik patikrinęs jo atitiktį imperatyviosioms teisės normoms ir viešajam interesui, tačiau pats sutarties turinys kyla iš šalių valios. Dėl to tokio sprendimo vykdymas negali būti vertinamas vien kaip

teismo sprendimo vykdymas siaurąja prasme.

Svarbus santuokos nutraukimo pasekmių sutarties skirtumas nuo tradicinės taikos sutarties yra tai, kad santuokos nutraukimo pasekmių sutartis savaime yra dinamiška priemonė. Įstatymų leidėjas įtvirtino teisę keisti santuokos nutraukimo sąlygas (CK 3.53 straipsnio 3 dalis), atsižvelgiant į pasikeitusias aplinkybes. Tai iš esmės skiria šią sutartį nuo tradicinės procesinės taikos sutarties, kuri dažniausiai yra statiška ir skirta ginčui užbaigti ar jo kilimui užkardyti. Dėl šio dinamiškumo automatinis (mechaninis) vykdymas be teismo peržiūros pažeistų šalių teises ir, svarbiausia, vaikų interesus, kai tai turi jiems įtakos.

Šeimos bylose teismas privalo veikti aktyviai ir saugoti viešąjį interesą, todėl santuokos nutraukimo pasekmių sutartis negali būti kvalifikuojama kaip vykdytina CPK 646 straipsnio 1 dalies siaurąja prasme. CPK 646 straipsnio 3 dalis yra arčiausiai nagrinėjamų santykių pobūdžio esantis procesinis modelis, todėl ji taikytina pagal sisteminį ir teleologinį aiškinimą mutatis mutandis (su atitinkamais pakeitimais), o ne formaliai kvalifikuojant nagrinėjamą sutartį kaip taikos sutartį.

Nors santuokos nutraukimo pasekmių sutartis nėra taikos sutartis, jos vykdymo kontrolės klausimai pagal savo pobūdį reikalauja taikyti tokį patį materialaus vertinimo standartą, kuris įtvirtintas CPK 646 straipsnio 3 dalyje. Ši norma taikytina ne formaliai (pagal kvalifikaciją), o funkciškai (pagal paskirtį). Formalus CPK 646 straipsnio 1 dalies taikymas tokio pobūdžio santykiuose sudarytų prielaidas piktnaudžiauti teise, jei vykdomasis raštas būtų išduodamas automatiškai, nevertinant konkrečių aplinkybių.

Sutartyje nustatyta bauda yra civilinės atsakomybės forma, todėl jos taikymas galimas tik nustačius konkretų pažeidimą, jo priežastis bei prievolės nevykdymo pobūdį ir mastą. Baudos dydis privalo būti proporcingas pažeidimo padarinių sunkumui. Atitinkamai teismas privalo aktyviai naudotis teise mažinti netesybas, jei jos yra neadekvačios konkrečiomis aplinkybėmis. Taip pat pažymėtina, kad sutartyje nustatyta bauda pagal savo pobūdį atlieka ne tik kompensacinę, bet ir prevencinę funkciją, todėl jos taikymas negali būti atsietas nuo pažeidimo pobūdžio vertinimo. Automatinis baudos taikymas, nesiejant jos su konkrečių aplinkybių analize, iš esmės reikštų objektyvios atsakomybės įtvirtinimą, kuri civilinėje teisėje yra išimtis.

Išplėstinė septynių teisėjų kolegija

Motyvuojamoji dalis

konstatuoja:

IV. Kasacinio teismo argumentai ir išaiškinimai

Dėl teismo sprendimu patvirtintos sutarties dėl santuokos nutraukimo pasekmių (jos pakeitimo) teisinės prigimties ir tokios sutarties sąlygų teisminės kontrolės

CK įtvirtina kelias santuokos nutraukimo procedūras – ginčo ir ne ginčo tvarka (teisme ypatingosios teisenos (supaprastinto proceso) tvarka arba notarine tvarka). CK trečiosios knygos IV skyriaus antrasis skirsnis reglamentuoja santuokos nutraukimą abiejų sutuoktinių bendru sutarimu. Pagal CK 3.51 straipsnio 1 dalį, sutuoktinių bendru sutikimu santuoka gali būti nutraukta, jeigu: 1) nuo santuokos sudarymo yra praėję daugiau negu vieneri metai; 2) abu sutuoktiniai yra sudarę sutartį dėl santuokos nutraukimo pasekmių (turto padalijimo, vaikų išlaikymo ir pan.); 3) abu sutuoktiniai yra visiškai veiksnūs šioje srityje. Esant pirmiau nurodytoms sąlygoms, santuoka nutraukiama teisme supaprastinto proceso tvarka (CK 3.51 straipsnio 2 dalis, CPK XXXV skyrius).

CK 1.2 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad civiliniai santykiai yra reglamentuojami vadovaujantis sutarties laisvės principu. Šio principo turinys yra atskleistas CK 6.156 straipsnyje, kuriame, be kita ko, nurodyta,

kad šalys turi teisę laisvai sudaryti sutartis, savo nuožiūra nustatyti tarpusavio teises ir pareigas, sudaryti CK nereglamentuotas sutartis, jeigu tai neprieštarauja įstatymams (CK 6.156 straipsnio 1 dalis), taip pat savo nuožiūra nustatyti sutarties sąlygas, išskyrus atvejus, kai tam tikros sutarties sąlygos yra nustatytos imperatyviose teisės normose (CK 6.156 straipsnio 4 dalis). Toks šių nuostatų turinys rodo, kad sutarčių laisvės principas suteikia civilinių teisinių santykių subjektams plačią diskreciją priimti sprendimą dėl jų sutartinių santykių turinio.

CK 3.53 straipsnio 2 dalyje ir CPK 539 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad kartu su prašymu nutraukti santuoką sutuoktiniai turi pateikti sutartį dėl santuokos nutraukimo pasekmių, atitinkančią CK 3.53 straipsnyje nurodytus reikalavimus. Tokios sutarties sudarymas yra sutarties laisvės principo išraiška šeimos teisiniuose santykiuose – sutuoktiniai bendru susitarimu nutaria nutraukti jų sudarytą santuoką ir sprendžia dėl santuokos nutraukimo pasekmių (asmeninių turtinių ir neturtinių teisių ir pareigų vykdymo, jų pasibaigimo). Sutuoktinių galimybės laisvai įgyvendinti šeimos teises yra ribotos. Asmenys savo nuožiūra įgyvendina šeimos teises ir nevaržomi jomis naudojasi, taip pat ir teise į šeimos teisių gynybą (CK 3.5 straipsnio 1 dalis), tačiau įgyvendindami šeimos teises ir vykdydami šeimos pareigas, asmenys privalo laikytis įstatymų, gerbti bendro gyvenimo taisykles, geros moralės principus ir veikti sąžiningai (CK 3.5 straipsnio 2 dalis). Šeimos teisių įgyvendinimo ribojimai susiję su šeimos teisinių santykių specifika ir išskiria sutuoktinių sudaromą sutartį dėl santuokos nutraukimo pasekmių iš kitų civilinių sutarčių. Įstatymas užtikrina sutuoktinių lygiateisiškumą (CK 3.26 straipsnis), įtvirtina tėvų valdžios lygybę (CK 3.156 straipsnis), tačiau tėvo ar motinos atsisakymas nuo teisių ir pareigų savo nepilnamečiams vaikams negalioja (3.159 straipsnio 1 dalis). Draudžiama piktnaudžiauti šeimos teisėmis, t. y. draudžiama jas įgyvendinti tokiu būdu ir priemonėmis, kurios pažeistų ar varžytų kitų asmenų teises ar įstatymų saugomus interesus ar darytų žalos kitiems asmenims. Jeigu asmuo piktnaudžiauja šeimos teise, teismas gali atsisakyti ją ginti (CK 3.5 straipsnio 3 dalis).

Kasacinis teismas, aiškindamas taikos sutarties sampratą (CK 6.983 straipsnis), yra nurodęs, kad taikos sutartis – tai ginčo šalių tarpusavio kompromisas, susitarimas, kuriuo jos, atsisakydamos tam tikrų oponuojančių argumentų, nustato abipusiškai priimtinas jų ginčo sprendimo sąlygas (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2008 m. liepos 4 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-354/2008; 2010 m. kovo 15 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-108/2010; 2010 m. gruodžio 28 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-571/2010; kt.). Procesinė šalių teisė sudaryti taikos sutartį ir tokiu būdu baigti teisminį ginčą – viena iš civiliniame procese galiojančio šalių dispozityvumo principo, kuris šalims suteikia teisę disponuoti tiek ginčo objektu, t. y. pareikštais materialinio teisinio pobūdžio reikalavimais, tiek procesinėmis priemonėmis, išraiškų. Taikos sutarčiai, kaip ir bet kuriai kitai civilinei sutarčiai, galioja sutarties laisvės principas (CK 6.156 straipsnis), šalys gali pasirinkti, kokias tarpusavio nuolaidas taikys, kokiu būdu ir apimtimi išspręs kilusį teisminį ginčą, taip pat kurioje proceso stadijoje tai padarys (CPK 140 straipsnio 3 dalis) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2014 m. birželio 20 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-361/2014). Esminis šios sutarties bruožas yra ginčo šalių tarpusavio kompromiso suradimas abipusių nuolaidų būdu, ji turi šalių teises ir pareigas nustatančią reikšmę (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. lapkričio 23 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-522/2012; 2019 m. spalio 4 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-246-701/2019, 47 punktas).

Pripažintina, kad sutarčiai dėl santuokos nutraukimo pasekmių taikytinos bendrosios sutarčių teisės normos (sutartis sudaroma laisva valia, nustatoma kaip dalijamas šalims bendrosios jungtinės nuosavybės teise priklausantis turtas ir kt.), tačiau tik ta apimtimi, kiek jos nereglamentuoja specialios šeimos teisės normos. Nors santuokos nutraukimo pasekmių sutartis savo esme yra panaši CK reglamentuojamam taikos sutarties apibrėžimui, tačiau, išplėstinės teisėjų kolegijos vertinimu, šios sutartys negali būti tapatinamos. Pažymėtina, kad skiriasi šių sutarčių tvirtinimo procedūra, be to, minėta, sutuoktinių teisė patiems laisvai susitarti dėl visų santuokos nutraukimo pasekmių yra ribota. Atkreiptinas dėmesys, kad sutartis dėl santuokos nutraukimo

pasekmių teisines pasekmes sukelia tik įsiteisėjus teismo sprendimui nutraukti santuoką ir patvirtinti santuokos nutraukimo teisinių pasekmių sutartį. Tuo tarpu teisėtai sudaryta taikos sutartis turi teisinę galią ir nesant teismo procesinio sprendimo ją patvirtinti.

Atkreiptinas dėmesys, kad sutarčiai dėl santuokos nutraukimo pasekmių taikomi ir specialieji turinio reikalavimai (CK 3.53 straipsnio 3 dalis). Tokios sutarties objektas – specialių subjektų (sutuoktinių) susitarimas nutraukti santuoką abiejų sutuoktinių bendru sutikimu, kartu privalomai išsprendžiant visas santuokos nutraukimo pasekmes: nepilnamečių vaikų ir vienas kito išlaikymo, nepilnamečių vaikų gyvenamosios vietos klausimus, dalyvavimo juos auklėjant ir nepilnamečių vaikų bendravimo su skyrium gyvenančiu tėvu (motina) tvarką bei kitas savo turtines teises ir pareigas. Toks teisinis reglamentavimas riboja sutuoktinių teisę pasirinkti kokia apimtimi klausimas dėl santuokos nutraukimo gali būti išspręstas, įstatymas juos įpareigoja į sutarties turinį įtraukti sprendimą dėl visų santuokos nutraukimo teisinių pasekmių. Be to tokia sutartis paprastai sudaroma prieš kreipiantis į teismą dėl santuokos nutraukimo ir yra būtinoji sąlyga šalims siekiant nutraukti supaprastinta tvarka.

Teismas įgyvendina tokios sutarties sąlygų teisminę kontrolę, vertindamas tiek tokių sąlygų turinį, tiek tai, ar sutartyje aptartos visos santuokos nutraukimo pasekmės. Ši kontrolė teismo atliekama teismo iniciatyva. Teismo konstatuotas sutarties neatitikimas įstatymo reikalavimams sukelia specialius teisinius padarinius. Jeigu sutartis dėl santuokos nutraukimo pasekmių prieštarauja viešajai tvarkai ar iš esmės pažeidžia sutuoktinių nepilnamečių vaikų ar vieno sutuoktinio teises ir teisėtus interesus, teismas sutarties netvirtina, o bylą dėl santuokos nutraukimo sustabdo, kol sutuoktiniai sudarys naują sutartį. Jeigu per šešis mėnesius nuo bylos sustabdymo dienos sutuoktiniai neįvykdo teismo nurodymų dėl sutarties turinio, teismas prašymą palieka nenagrinėtą (CK 3.53 straipsnio 4 dalis). Toks prašymo palikimas nenagrinėtu neužkerta kelio sutuoktiniams sudarytį naują sutartį ir siekti santuokos nutraukimo abiejų sutuoktinių sutikimu ateityje arba siekti santuokos nutraukimo dėl vieno iš sutuoktinių kaltės ginčo teisenos tvarka.

Taigi, sutuoktiniai nutraukti santuoką supaprastinto proceso tvarka gali tik tuo atveju, jeigu prašymas nutraukti santuoką ir sutartis dėl santuokos nutraukimo pasekmių atitinka CK ir CPK normų reikalavimus, t. y. neprieštarauja viešajai tvarkai ir nepažeidžia sutuoktinių, jų nepilnamečių vaikų, vieno arba abiejų sutuoktinių kreditorių teisėtų interesų. Kasacinio teismo yra išaiškinta, kad teismas, prieš tvirtindamas sutartį dėl santuokos nutraukimo pasekmių byloje dėl santuokos nutraukimo abiejų sutuoktinių bendru sutikimu, turi pareigą ne tik patikrinti, ar sutartyje sutuoktiniai aptarė visus klausimus, kurie pagal CK 3.53 straipsnio 3 dalį turi būti aptarti, bet ir įvertinti, ar sutarties sąlygos neprieštarauja viešajai tvarkai, ar iš esmės nepažeidžia sutuoktinių nepilnamečių vaikų ar vieno sutuoktinio teisių ir teisėtų interesų (CK 3.53 straipsnio 4 dalis) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2023 m. liepos 19 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-215-381/2023, 22 punktas).

Taigi, sutartis dėl santuokos nutraukimo pasekmių dėl jau minėtų specialiųjų jos bruožų negali būti prilyginama taikos sutarčiai, nors ir turi kai kurių panašumų. Abiem atvejais šalys siekia taikiai, abipusėmis nuolaidomis užbaigti kilusį ar potencialų ginčą. Šalių procesinė teisė užbaigti bylą taikos sutartimi yra dispozityvumo principo civiliniame procese išraiška, ji gali būti įgyvendinama bet kurioje civilinio proceso stadijoje (CPK 42 straipsnio 1 dalis, 140 straipsnio 3 dalis). Bylos šalims sudarius ir pateikus taikos sutartį dėl teisminio ginčo dalyko, teismas turi patikrinti, ar nėra aplinkybių, sudarančių CPK 42 straipsnio 2 dalyje nurodytą negalimumą tvirtinti taikos sutarties. Teismas netvirtina šalių taikos sutarties, jeigu jos patvirtinimas prieštarautų imperatyviosioms įstatymų normoms ar viešajam interesui. Tuo atveju, kai teismas netvirtina taikos sutarties dėl taikos sutarties sąlygų prieštaravimo imperatyvioms įstatymo nuostatoms ar viešajam interesui, teismas bylą nagrinėja iš esmės ir priima sprendimą, kuriuo galutinai išsprendžiamas šalių ginčas. Skiriasi ir sutarties dėl santuokos nutraukimo bei taikos sutarties patvirtintų teismo sprendimu (nutartimi) sukeliami teisiniai padariniai.

Sutarties dėl santuokos nutraukimo pasekmių teisėtumo teisminė kontrolė įstatyme nustatyta visų pirma siekiant apsaugoti nepilnamečių vaikų interesus ir užtikrinti sutuoktinių lygiateisiškumą. Sutarties sąlygos turi būti nustatytos abiejų sutuoktinių laisva valia, sutarties tekste išdėstytos tiksliai ir aiškiai, kad nekiltų abejonių dėl sutarties turinio. Teismui patvirtinus sutartį dėl santuokos nutraukimo pasekmių, jos turinys įtraukiamas į teismo sprendimą, todėl svarbu sutarties sąlygas suformuluoti taip, kad nekiltų kliūčių vykdyti sprendimą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2007 m. kovo 6 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-96/2007; 2010 m. rugpjūčio 6 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-354/2010; kt.).

Taigi, nors sutartimi dėl santuokos nutraukimo pasekmių patys tėvai susitaria dėl labiausiai, jų nuomone, vaiko (vaikų) ir jo tėvų poreikius ir interesus atitinkančios bendravimo tvarkos, tačiau sutarties sąlygos dėl skyrium gyvenančių tėvų bendravimo su vaikais būtina suformuluoti taip, kad jos galėtų būti realiai vykdomos. Tokioje teismo sprendimu tvirtinamoje sutartyje nustatytoje bendravimo tvarkoje suformuluoti šalių įsipareigojimai turi būti aiškūs ir konkretūs, nesudarant galimybės subjektyviems vertinimams ir interpretacijoms dėl jų laikymosi. Šių įsipareigojimų nesilaikant kyla procesinės teisinės pasekmės – tokio įsipareigojimo įvykdymu suinteresuota šalis gali pradėti priverstinio vykdymo procesą, kuriame įsipareigojimų nevykdančiai šaliai (skolininkui) taikomos procesinės sankcijos, kurių paskirtis paskatinti skolininką nustatytus įpareigojimus vykdyti.

Teismas, savo sprendimu nutraukdamas santuoką, patvirtina ir sutuoktinių pateiktą sutartį dėl santuokos nutraukimo pasekmių, kurios turinys įtraukiamas į teismo sprendimą (CK 3.53 straipsnio 3 dalis). Toks teismo sprendimas yra galutinis ir įgyja res judicata (teismo galutinai išspręstas klausimas) galią. Tai reiškia, kad, įsiteisėjus teismo sprendimui, šalys negali iš naujo kelti klausimo dėl sprendimu patvirtintos santuokos nutraukimo pasekmių sutarties sąlygų, išskyrus išimtį iš šios taisyklės: iš esmės pasikeitus aplinkybėms (vieno buvusio sutuoktinio liga, nedarbingumas ir kt.), buvę sutuoktiniai arba vienas iš jų gali kreiptis į teismą dėl santuokos nutraukimo pasekmių sutarties sąlygų pakeitimo. Šioje teisės normoje paminėtos esminės aplinkybės duoda pagrindą aiškinti, kad įstatyme iš esmės kalbama apie trunkamuosius teisinius santykius (nepilnamečių vaikų gyvenamąją vietą, jų išlaikymą, sutuoktinio išlaikymą ir kt.). Tokia išimtis netaikoma teismo sprendimui nutraukti santuoką, taip pat jo daliai dėl turto padalijimo (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. spalio 31 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-400-916/2018, 18 punktas).

Nutarties 24-30 punktuose aptarti sutarties dėl santuokos nutraukimo bruožai neleidžia tokios sutarties tapatinti su taikos sutartimi. Nors ši sutartis turi taikos sutarčiai būdingų bruožų, tokios sutarties skirtumą nuo taikos sutarties patvirtina ir aptarta teismo vykdoma sutarties sąlygų teisminė kontrolė, įstatyme įtvirtinta teismo pareiga būti aktyviam, taip pat tokios sutarties įsigaliojimui būtina sąlyga – teismo sprendimas ją patvirtinti. Šie skirtumai lemia ir priverstinio teismo sprendimo, kuriuo patvirtinta sutartis dėl santuokos nutraukimo pasekmių, susijusių su skyrium gyvenančio tėvo (motinos) bendravimo su nepilnamečiais vaikais, vykdymo procesinius ypatumus ir procesines pasekmes tokio sprendimo nevykdant gera valia. Todėl išplėstinė septynių teisėjų kolegija konstatuoja, kad nagrinėjamu atveju apeliacinės instancijos teismas nepagrįstai sutartį dėl santuokos nutraukimo abiejų sutuoktinių bendru sutarimu kvalifikavo taikos sutartimi.

Dėl vykdomojo rašto išdavimo tvarkos pagal teismo sprendimą patvirtinti sutartį dėl santuokos nutraukimo pasekmių

Kasacinio teismo praktikoje pripažįstama, jog teismo sprendimo (nutarties) dėl bendravimo su vaiku tvarkos nustatymo tikslas – užtikrinti realų nepilnamečio vaiko ir skyrium gyvenančio tėvo (motinos) kontaktą, taip užtikrinant vaiko teisę į šeimos ryšius. Atsižvelgiant į tai, ypatingą svarbą vykdant tokį sprendimą (nutartį) įgyja jame paprastai tiesiogiai neįvardyta, tačiau ne mažiau svarbi vykdymo proceso dalyvių kooperavimosi pareiga. Tinkamas teismo sprendimo (nutarties) dėl bendravimo su vaiku tvarkos vykdymas apima ne tik susilaikymą nuo aktyvių veiksmų, darančių sprendimo vykdymą negalimą, bet ir pareigą imtis reikiamų priemonių, kad būtų

realiai pasiekiamas sprendimu siektas rezultatas – vaiko ir skyrium gyvenančio tėvo (motinos) kontaktas, jų tarpusavio ryšio atkūrimas ir palaikymas. Kartu tai reiškia, kad tokio teismo sprendimo (nutarties) nevykdymas galimas ne tik aktyviais tėvo (motinos), su kuriuo gyvena vaikas, veiksmais, kliudančiais skyrium gyvenančiam tėvui (motinai) bendrauti su vaiku, bet ir nesikooperavimu, tėvų valdžios panaudojimu prieš nepilnamečio vaiko interesus, dėl kurio teismo sprendimu siekiami tikslai nėra realiai pasiekiami. Abiejų ar vieno iš tėvų nebendradarbiavimo ar nepakankamo bendradarbiavimo, vykdant teismo sprendimu (nutartimi) patvirtintą bendravimo tvarką, aplinkybė gali būti teisiškai reikšminga sprendžiant dėl poveikio priemonių taikymo abiem tėvams (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. vasario 28 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-35-969/2020, 19, 36 punktai).

Nagrinėjamoje byloje Klaipėdos apylinkės teismo 2024 m. birželio 14 d. sprendimu patvirtintoje sutartyje dėl santuokos nutraukimo pasekmių šalys (buvę sutuoktiniai) susitarė nustatyti vaikų bendravimo su skyrium gyvenančia motina (tėvu) tvarką. Ši tvarka detalizuota sutarties, kurios turinys perkeltas į ją patvirtinusį teismo sprendimą, 3.1.1. – 3.1.39 punktuose (papunkčiuose). Ši bendravimo tvarka apima detalų šalių susitarimą dėl skyrium gyvenančios vaikų motinos (tėvo) bendravimo su vaikais, taip pat šalių susitarimus dėl tėvų pareigų vaikų atžvilgiu vykdymo ir jų nevykdymo pasekmių. Pažymėtina, kad į teismo sprendimu patvirtintą sutartį dėl santuokos nutraukimo pasekmių (jos dalį dėl bendravimo su vaikais tvarkos) šalys įtraukė ir pakankamai neapibrėžtas sutarties sąlygas, kurių įgyvendinimas priklauso nuo šalių geranoriškumo ir teismo jau minėto šalių kooperavimosi (žr., pvz., 3.1.25 punktas), paliekant erdvės subjektyviems vertinimams ir interpretacijoms dėl tokio įsipareigojimo tinkamo įgyvendinimo. Neaiškios sutarties sąlygos gali užkirsti kelią efektyviam priverstinio vykdymo procesui.

Teismui patvirtinus bendravimo tvarką, tėvai privalo tokią bendravimo tvarką vykdyti. Tais atvejais, kai tėvai nevykdo bendravimo su vaiku pareigos, yra pažeidžiamos vaiko teisės ir interesai, todėl tokį teismo sprendimą gali būti siekiama įvykdyti priverstinai, o už teismo nustatytos bendravimo tvarkos nevykdymą gali būti taikomos atitinkamos sankcijos (CPK 771 straipsnis) ar išimtiniais atvejais – tėvų valdžios apribojimas (CK 3.180 straipsnis) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. lapkričio 25 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-487-969/2016, 46 punktas). Be to, Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso (toliau – ANK) 73 straipsnio 1 dalyje nustatyta administracinė atsakomybė už tėvų vadžios nepanaudojimą arba panaudojimą priešingai vaiko interesams.

Siekiant inicijuoti priverstinio vykdymo procesą kai nevykdoma teismo sprendimu patvirtinta bendravimo su vaiku tvarka, būtina gauti teismo išduotą vykdomąjį raštą ir pateikti jį vykdyti antstoliui. Nagrinėjamoje byloje vienas iš keliamų teisės klausimų – kokia tvarka byloje dėl santuokos nutraukimo pasekmių abiejų sutuoktinių bendru sutikimu priimto sprendimo pagrindu turi būti išduotas vykdomasis raštas.

CPK 646 straipsnyje reglamentuojama vykdomojo dokumento išdavimo tvarka. Priklausomai nuo to, ar vykdomasis dokumentas išduodamas vykdytino įsiteisėjusio teismo sprendimo, ar nevykdomos teismo nutartimi patvirtintos taikos sutarties pagrindu, skiriasi vykdomojo rašto išdavimo tvarka.

Kai nevykdomas įsiteisėjęs teismo sprendimas, išieškotojui pagal rašytinį pareiškimą pirmosios instancijos teismas išduoda vykdomąjį raštą (CPK 646 straipsnio 1 dalis). Kai nevykdoma teismo patvirtinta taikos sutartis, suinteresuota šalis gali kreiptis į bylą išnagrinėjusį teismą su prašymu išduoti vykdomąjį raštą. Šis prašymas nagrinėjamas rašytinio proceso tvarka. Teismui pripažinus, kad tai yra būtina, šioje dalyje nurodytas prašymas išduoti vykdomąjį raštą gali būti nagrinėjamas teismo posėdyje, pranešus dalyvaujantiems byloje asmenims, tačiau šių asmenų neatvykimas nekliudo teismui išspręsti vykdomojo rašto išdavimo klausimą. Teismas, ištyręs šalių nurodytas aplinkybes ir pateiktus taikos sutarties sąlygų vykdymo įrodymus, dėl neįvykdytos taikos sutarties dalies išduoda vykdomąjį raštą arba atsisako jį išduoti. Spręsdamas vykdomojo rašto išdavimo

klausimą, teismas gali pakeisti šalių taikos sutartyje nustatytų sąlygų vykdymo tvarką nekeisdamas šalių susitarimo esmės (CPK 646 straipsnio 3 dalis).

Iš pirmiau nurodytų teisės normų matyti, kad, spręsdamas vykdomojo rašto išdavimo klausimą teismo patvirtintos taikos sutarties pagrindu, teismas turi aiškintis aplinkybes apie taikos sutarties sąlygų vykdymą ir vykdomąjį raštą turi išduoti tik dėl neįvykdytos taikos sutarties sąlygų. Tuo tarpu, spręsdamas vykdomojo rašto išdavimo klausimą pagal įsiteisėjusį teismo sprendimą, teismas teismo sprendimo vykdymo aplinkybių netiria ir nesiaiškina, o vykdomąjį raštą išduoda dėl priverstinai vykdytinos teismo sprendimo dalies.

Todėl darytina išvada, kad kai nevykdoma teismo sprendimu, kuriuo nutraukta santuoka, patvirtinta sutartis dėl santuokos nutraukimo pasekmių, vykdomojo rašto išdavimo klausimas turi būti sprendžiamas taikant ne CPK 646 straipsnio 3 dalyje nustatytas taisykles, o pagal CPK 646 straipsnio 1 dalyje nustatytą tvarką.

Išplėstinė septynių teisėjų kolegija neturi pagrindo pritarti suinteresuoto asmens T. Š. rašytiniuose paaiškinimuose nurodytiems argumentams, kad teismo sprendimu patvirtinta sutartis dėl santuokos nutraukimo pasekmių pagal savo pobūdį reikalauja dar vykdomojo dokumento išdavimo metu vertinti tokio prašymo pagrįstumą (ar įvykdytos sutarties sąlygos), o vykdomąjį raštą išduodant pagal CPK 646 straipsnio 1 dalį būtų sudarytos prielaidos piktnaudžiauti.

Tais atvejais, kai yra priimamas teismo sprendimas dėl priteisimo, t. y. atsakovas teismo sprendimu yra įpareigojamas atlikti arba nutraukti tam tikrus veiksmus, nesusijusius su turto ar lėšų perdavimu, tačiau savo iniciatyva jų neatlieka, taikomos CPK 771 straipsnyje nustatytos priverstinio vykdymo priemonės. Teismo sprendimas, kuriuo patvirtinta vaikų ir tėvų bendravimo tvarka, yra sprendimas dėl įpareigojimo atlikti veiksmus, jis vykdomas nepiniginio pobūdžio teismo sprendimams įstatyme įtvirtinta tvarka.

Nepiniginio pobūdžio teismo sprendimų bendroji vykdymo tvarka reglamentuojama CPK LVII skyriuje, kurio 763 straipsnyje nustatyta, jog teismo sprendimai vykdomi laikantis bendrų šio kodekso VI dalyje nurodytų nuostatų su šiame skyriuje nurodytomis išimtimis. CPK 771 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad jeigu neįvykdytas sprendimas, įpareigojantis skolininką atlikti arba nutraukti tam tikrus veiksmus, nesusijusius su turto ar lėšų perdavimu, antstolis apie tai surašo Sprendimų vykdymo instrukcijoje nustatytos formos aktą. Pagal CPK 771 straipsnio 6 dalį, jeigu per teismo nustatytą terminą neįvykdytas sprendimas, įpareigojęs skolininką atlikti arba nutraukti tam tikrus veiksmus, kuriuos gali atlikti arba nutraukti tiktai pats skolininkas, surašytą aktą antstolis perduoda antstolio kontoros buveinės vietos apylinkės teismui. Sprendimo neįvykdymo klausimas išsprendžiamas teismo posėdyje. Apie teismo posėdžio laiką ir vietą pranešama išieškotojui ir skolininkui, tačiau jų neatvykimas nekliudo išnagrinėti klausimą, kodėl neįvykdytas sprendimas. Teismas, nustatęs, kad skolininkas sprendimo neįvykdė, gali jam skirti iki trijų šimtų eurų baudą už kiekvieną uždelstą įvykdyti sprendimą dieną išieškotojo naudai.

Kasacinis teismas yra išaiškinęs, kad sprendimo, kuriuo skolininkas įpareigotas atlikti ar nutraukti tam tikrus veiksmus, nesusijusius su turto ar lėšų perdavimu, neįvykdymo faktą motyvuotu aktu konstatuoja antstolis, o poveikio priemones už sprendimo neįvykdymą taiko teismas, patikrinęs antstolio akto pagrįstumą ir nustatęs, kad skolininkas sprendimo neįvykdė (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2014 m. balandžio 30 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-262/2014). CPK 771 straipsnio nustatyta tvarka bauda skolininkui už sprendimų, įpareigojančių atlikti arba nutraukti tam tikrus veiksmus, ir privalomųjų nurodymų neįvykdymą teismo skiriama kaltės pagrindu, t. y. tenkinti antstolio pareiškimą dėl baudos skyrimo skolininkui teismas turėtų tik nustatęs, kad sprendimas, įpareigojantis skolininką atlikti arba nutraukti tam tikrus veiksmus, ar privalomasis nurodymas neįvykdytas dėl skolininko kaltės, t. y. nėra objektyvių priežasčių, nepriklausančių nuo skolininko, lemiančių tokį neįvykdymą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. sausio 6 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-168-695/2021, 25 punktas; 2021 m. kovo 3 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-157-916/2021, 45 punktas). Antstoliui kreipusis į teismą CPK

771 straipsnio 6 dalies pagrindu, teismas turi pareigą išklausyti abi šalis, įvertinti pateiktus duomenis ir nustatyti priežastis, dėl kurių buvo nevykdomas teismo sprendimas (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. kovo 3 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-157-916/2021, 49 punktas).

Bylose dėl teismo sprendimu nustatytos atskirai gyvenančio tėvo (motinos) bendravimo su vaiku tvarkos nevykdymo, sprendimų, įpareigojančių skolininką atlikti arba nutraukti tam tikrus veiksmus, neįvykdymo aktą antstolis surašo ir teismui perduoda tik nustatęs esant pakankamai objektyvių duomenų apie teismo sprendimo (nutarties) dėl skyrium gyvenančio tėvo (motinos) bendravimo su vaiku tvarkos neįvykdymą. Tai reiškia, kad antstolis, perduodamas teismui spręsti klausimą dėl tokio teismo sprendimo (nutarties) neįvykdymo, akte turi nurodyti, kokiais konkrečiais tėvo (motinos) veiksmais (neveikimu) pasireiškė teismo sprendimo (nutarties) neįvykdymas ir kokios aplinkybės (įrodymai), antstolio vertinimu, patvirtina šiuos veiksmus (neveikimą). Teismas, spręsdamas sprendimo (nutarties) neįvykdymo klausimą pagal CPK 771 straipsnio 6 dalį, be kita ko, patikrina, ar byloje surinkta pakankamai įrodymų, patvirtinančių akte nurodytus konkrečius tėvo (motinos) veiksmus (neveikimą), kuriais pasireiškė teismo sprendimo (nutarties) neįvykdymas. Tokios bylos nagrinėjimo dalykas yra antstolio surašytame akte nurodyti tėvo (motinos) veiksmai (neveikimas), t. y. jų egzistavimas ir įtaka sprendime (nutartyje) nustatytai skyrium gyvenančio tėvo (motinos) bendravimo su vaiku tvarkai (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. vasario 28 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-35-969/2020, 23 punktas; 2023 m. balandžio 6 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-119-969/2023, 40 punktas).

Sprendimų vykdymo instrukcijos (patvirtinta Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2005 m. spalio 27 d. įsakymas Nr. 1R-352 „Dėl Sprendimų vykdymo instrukcijos patvirtinimo“; redakcija, galiojanti nuo 2026 m. vasario 4 d., toliau – Instrukcija) 50 punkte detalizuota teismo sprendimų, susijusių su nepilnamečiais vaikais vykdymo tvarka. Šiame punkte numatyta, jog vykdant nepiniginio pobūdžio teismo sprendimus, kuriais nustatoma vieno iš tėvų bendravimo su vaiku tvarka ir kt.), apie priimtą vykdyti vykdomąjį dokumentą antstolis praneša vaiko gyvenamosios vietos valstybinei vaiko teisių apsaugos institucijai. Pagal Instrukcijos 51 punktą vykdant nepiniginio pobūdžio teismo sprendimus, kuriuose numatyti veiksmai susiję su nepilnamečiu asmeniu (vaiku), kai skolininkas per teismo sprendime arba antstolio raginime nustatytą terminą sprendimo neįvykdo, antstolis kreipiasi į vaiko gyvenamosios vietos valstybinę vaiko teisių apsaugos instituciją dėl turimos informacijos pateikimo. <...>Prireikus antstolis su valstybinės vaiko teisių apsaugos institucijos atstovu aptaria sprendimo vykdymo priemonių pobūdį ir jų vykdymo tvarką. Išnagrinėjęs turimą medžiagą antstolis priima patvarkymą dėl sprendimo vykdymo tvarkos. Šis patvarkymas ne vėliau kaip kitą darbo dieną siunčiamas proceso šalims ir valstybinei vaiko teisių apsaugos institucijai. Jeigu skolininkas nevykdo antstolio patvarkymo dėl sprendimo vykdymo tvarkos, antstolis surašo sprendimų, įpareigojančių skolininką atlikti arba nutraukti tam tikrus veiksmus, neįvykdymo aktą ir kreipiasi į teismą CPK 771 straipsnyje nustatyta tvarka. Tačiau nagrinėjamoje situacijoje teismui išduodant vykdomąjį raštą dėl 3 000 Eur baudos išieškojimo tokie procesiniai veiksmai nebuvo atlikti. Taip buvo sudarytos sąlygos ne tik baudos, nepatvirtintos teismo sprendimu išieškojimui, bet ir nepagrįstai atskirtas teismo sprendimo (bendravimo tvarkos) vykdymas nuo teisinių sprendimo nevykdymo padarinių (baudos), nors šie klausimai privalo būti sprendžiami vienoje vykdomojoje byloje. Šių klausimų sprendimo vienoje byloje poreikį pabrėžia ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismas (žr., pvz., 2015 m. rugsėjo 9 d. preliminarų sprendimą byloje Christophe Bohez prieš Ingrid Wiertz, bylos Nr. C-4/14).

Teismo sprendimai dėl bendravimo tvarkos vykdymo išsiskiria iš bendros nepiniginio pobūdžio sprendimų vykdymo sistemos ir dėl jų poveikio nepilnamečių vaikų teisėms. Išplėstinės septynių teisėjų kolegijos vertinimu, nurodyti procesiniai sprendimų dėl bendravimo tvarkos vykdymo ypatumai užtikrina tiek nepilnamečio vaiko, tiek jo tėvų, su kuriais bendravimo tvarka yra nustatyta, interesus. Proceso koncentracijos ir ekonomiškumo principo (kad įsiteisėjęs teismo sprendimas būtų įvykdytas per įmanomai trumpesnį laiką ir kuo ekonomiškiau, CPK 7 straipsnio 1 dalis) neatitiktų aiškinimas, jog jau vykdomojo rašto dėl nevykdomos bendravimo tvarkos

išdavimo metu turi būti nustatyti tokios tvarkos nevykdymo pažeidimai, nes tokiu atveju šis faktas teismo būtų tikrinamas du kartus, o tai darytų neigiamą įtaką sprendimo įvykdymo operatyvumui ir ekonomiškumui, neatitiktų geriausių vaiko interesų. Kaip nurodyta anksčiau, pagal CPK 771 straipsnio 6 dalį teismo sprendimo nevykdymo faktas nustatomas ne vykdomojo rašto išdavimo metu, bet specialia tvarka sprendžiant dėl teismo sprendimo nevykdymo fakto ir nevykdymą sąlygojusių priežasčių, kartu išsprendžiant procesinių sankcijų taikymo klausimą.

Taigi, išduodant vykdomąjį dokumentą CPK 646 straipsnio 1 dalyje nustatyta tvarka nėra sprendžiamas klausimas, ar tinkamai vykdoma teismo sprendimu patvirtinta sutartis dėl santuokos nutraukimo abiejų sutuoktinių sutarimu. Dėl bendravimo su vaiku tvarkos vykdymo sprendžiama specialia įstatyme nustatyta asmeninio pobūdžio sprendimų vykdymo tvarka. Tokio sprendimo nevykdant, būtent teismas sprendžia dėl poveikio priemonių taikymo ir vertina, ar asmeninio pobūdžio sprendimas nevykdomas ir jeigu taip, kokia apimtimi, dėl kokių priežasčių ir pan. Pažymėtina ir tai, kad sprendžiant dėl teismo sprendimo nevykdymo padarinių skolininkui yra užtikrinama procesinė garantija būti išklausytam. Jis turi teisę teikti įrodymus, kad sprendimas yra vykdomas, jei sprendimas nevykdomas, nurodyti kliūtis (objektyvias priežastis), lemiančias jo nevykdymą ir pan., kurias vertina teismas, spręsdamas dėl teismo sprendimo nevykdymo padarinių taikymo.

Išplėstinė septynių teisėjų kolegija pripažįsta pagrįstais pareiškėjos rašytiniuose paaiškinimuose nurodytus argumentus, kad nagrinėjamu atveju teismo sprendimu patvirtinta bendravimo su vaiku tvarka įtvirtino tęstinio pobūdžio prievolės vykdymą. Bendravimo su vaiku tvarka gali būti (ne)vykdoma ilgą laiką (paprastai iki vaikai sulaukia pilnametystės), todėl vaiko ir tėvų, kurių bendravimo teisės yra pažeidžiamos, interesų neatitiktų aiškinimas, jog kiekvieną kartą pažeidus bendravimo tvarką turėtų būti išduodamas naujas vykdomasis raštas ir jo pagrindu inicijuojama vis nauja vykdomoji byla. Tai vykdymo procesą dėl bendravimo tvarkos paverstų neoperatyviu ir neefektyviu. Įvertinus bendravimo tvarkos vykdymo ypatumus (bendravimo periodiškumą), visų bendravimo tvarkos pažeidimų vertinimas vienoje vykdomojoje byloje atitinka tiek vykdymo proceso operatyvumo, tiek ekonomiškumo ir koncentracijos principus.

CPK 586 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad vykdymo veiksmų atlikimo pagrindas yra įstatymų nustatyta tvarka pateiktas vykdyti vykdomasis dokumentas. Ši įstatymo nuostata reiškia, kad be pateikto vykdomojo dokumento draudžiama atlikti vykdomuosius veiksmus. Vykdomajam dokumentui keliami reikalavimai nustatyti CPK 648 straipsnyje, kurio 1 dalies 4 punkte įtvirtinta, kad vykdomajame rašte, be kita ko, turi būti nurodoma su išieškojimu susijusi rezoliucinė sprendimo dalis pažodžiui. CPK 646 straipsnyje nustatyta, kad, vykdytinam sprendimui įsiteisėjus, išieškotojui pagal rašytinį pareiškimą pirmosios instancijos teismas išduoda vykdomąjį raštą. Nagrinėjamoje byloje pirmosios instancijos teismas, išduodamas vykdomąjį raštą dėl teismo sprendimu patvirtintos bendravimo tvarkos, nutarties rezoliucinėje dalyje nurodė išduodantis vykdomąjį raštą pagal Klaipėdos apylinkės teismo 2024 m. birželio 14 d. sprendimu civilinėje byloje Nr. e2-169-1071/2024 patvirtintos sutarties dėl santuokos nutraukimo pasekmių 3.1.1–3.1.29 punktus.

Iš dalies sutiktina su pareiškėjos atsiliepime į kasacinį skundą nurodytu argumentu, kad bendravimo tvarkos punktai yra tarpusavyje susiję, pažeidus vieną jų, gali būti pažeidžiamas ir kitas punktas. Tačiau, išplėstinės septynių teisėjų kolegijos vertinimu, nagrinėjamoje byloje teismo nutarties rezoliucinės dalies formuluotė, su nuoroda į visus bendravimo tvarkos punktus perkėlimas į vykdomąjį raštą gali užkirsti kelią operatyviam teismo sprendimo vykdymui. CPK 270 straipsnio 5 dalyje įtvirtinti bendrieji reikalavimai teismo sprendimo rezoliucinei daliai, vienas iš kurių – teismo rezoliucinėje dalyje išdėstyti teismo išvadą ieškinį ir (ar) priešieškinį patenkinti visiškai ar iš dalies, kartu išdėstant patenkinto ieškinio turinį, arba ieškinį ir (ar) priešieškinį atmesti. Šis reikalavimas mutatis mutandis (su atitinkamais pakeitimais) taikytinas ir teismo sprendimui, kuriuo tvirtinama sutartis dėl santuokos nutraukimo pasekmių, į teismo sprendimo turinį įtraukiant sutuoktinių sudarytos santuokos nutraukimo pasekmių sutarties sąlygas. Toks reikalavimas nėra savitikslis, juo siekiama

užtikrinti sklandų teismo sprendimo vykdymo procesą, kadangi pagal CPK 646 straipsnio prasmę teismas, išduodamas vykdomąjį raštą, nesprendžia tarp šalių kilusių ginčų ir išduoda vykdomuosius raštus pagal vykdytinus teismo sprendimus (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. lapkričio 4 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-587-687/2015).

Nagrinėjamoje byloje pirmosios instancijos teismo nutartis, kuria spręstas klausimas dėl vykdomojo rašto išdavimo, nurodytų įstatymo reikalavimų neatitinka. Iš teismo nutarties rezoliucinės dalies, kurios pagrindu išduotas vykdomasis raštas, nėra aišku, kokie įpareigojimai atlikti veiksmus yra nustatyti skolininkui. Atkreiptinas dėmesys, kad ne visos sutarties dėl santuokos nutraukimo pasekmių 3.1.1–3.1.29 punktuose įtvirtintos sąlygos turi vykdytinumo savybę ir gali būti vykdomos priverstinai. Pavyzdžiui, sutarties 3.1.13; 3.1.15; 3.1.22 punktuose įtvirtintos nuostatos skirtos sutarties turinio aiškinimui, o ne sukuria vykdytinus šalių įsipareigojimus dėl bendravimo su vaikais tvarkos. Vykdytinumo savybės nesukuria ir sutartyje įtvirtintas šalių susitarimas (sutikimas) dėl vaiko pakrikštijimo (sutarties 3.1.28 punktas). Teismas gali išduoti vykdomąjį raštą tik dėl tokių teismo sprendimu patvirtintos sutarties dėl santuokos nutraukimo pasekmių sąlygų, kurios turi vykdytinumo savybę ir gali būti vykdomos priverstinai. Papildomai atkreiptinas dėmesys, kad šalys susitarė ir dėl sąlyginių prievolių (3.1.14; 3.1.23; 3.1.24. 3.1.25 punktas), kurios vykdymas priklauso nuo šalių valios („nebent vaiko motina raštu sutiktų“; „nebent vaiko tėvas raštu sutiktų“; „abiem tėvams nusprendus“) ir subjektyvaus vertinimo („esant poreikiui“). Sutarties 3.1.14 ir 3.1.27 punktuose įtvirtintos baudos, dėl kurių išieškojimo negali būti sprendžiama vykdomojo rašto išdavimo metu. Šioje nutartyje minėta, kokie reikalavimai keliami sutarties dėl santuokos nutraukimo pasekmių sąlygų turinio formuluotėms. Kai teismo sprendimu patvirtintos bendravimo su vaiku tvarkos sąlygos suformuluotos neaiškiai, netiksliai ir nesant galimybių jų vykdyti priverstinai, suinteresuotos šalies reikalavimu gali būti sprendžiamas sutarties dėl santuokos nutraukimo pasekmių sąlygų pakeitimo klausimas atsižvelgiant į šioje nutartyje nurodytus bendravimo su vaiku tvarkos tikslus ir jos vykdymo ypatumus. Tai, ar teismo sprendimas yra priverstinai vykdytinas, sprendžiama pagal teismo sprendimu taikytą teisės gynimo būdą. Kasacinis teismas yra išaiškinęs, kad pagal teisės gynimo būdą teismo sprendimai skirstomi į tris rūšis: sprendimus dėl teisinių santykių pripažinimo (patvirtinami ar paneigiami tam tikri teisiniai santykiai); dėl teisinių santykių modifikavimo (pakeičiami ar nutraukiami jau susiklostę tam tikri teisiniai santykiai); dėl priteisimo (atsakovas įpareigojamas atlikti arba susilaikyti atlikti ieškovo naudai tam tikrus veiksmus). Iš jų vykdytini yra sprendimai dėl priteisimo, o kiti sukelia teisinius padarinius be jų vykdymo (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2009 m. spalio 5 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-368/2009; 2017 m. spalio 23 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-7-199-248/2017, 24 punktas; 2024 m. birželio 10 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-87-378/2024, 27 punktas). Taigi dėl teismo sprendimų patvirtintos sutarties dėl santuokos nutraukimo pasekmių sąlygų, neturinčių vykdytinumo savybės negali būti išduodamas vykdomasis raštas.

Išplėstinė teisėjų kolegija konstatuoja, kad tuo atveju, kai nevykdomas teismo sprendimas, kuriuo patvirtinta santuokos nutraukimo pasekmių sutartis, vykdomasis raštas išduodamas taikant CPK 646 straipsnio 1 dalies nuostatas. Šia tvarka vykdomasis raštas ir buvo išduotas ginčijama pirmosios instancijos teismo nutartimi, kuri apeliacinės instancijos teismo nebuvo pakeista. Tai sudaro pagrindą padaryti išvadą, kad pirmosios instancijos teismas tinkama tvarka išsprendė vykdomojo rašto išdavimo klausimą, nepaisant to, jog skundžiamoje nutartyje ėmėsi vertinti šalių veiksmus dėl teismo sprendimu patvirtintos santuokos nutraukimo abiejų sutuoktinių bendru sutarimu nevykdymo. Vis dėlto, pirmiau paminėti trūkumai, susiję su vykdomojo rašto išdavimu pagal santuokos nutraukimo abiejų sutuoktinių bendru sutarimu sąlygas, neturinčias vykdytinumo savybės, tai sudaro pagrindą konstatuoti, kad nors pirmosios instancijos teismas tinkama tvarka sprendė vykdomojo rašto išdavimo klausimą, šį klausimą išsprendė netinkamai.

Dėl baudos, jos dydžio nustatymo, kai nevykdoma teismo sprendimu patvirtinta sutartis dėl santuokos nutraukimo pasekmių, ir jos skyrimo tvarkos

Nagrinėjamoje byloje į teismo sprendimu patvirtintą sutartį dėl santuokos nutraukimo pasekmių įtrauktos nuostatos, susijusios su galimu baudos skaičiavimu sutarties sąlygas pažeidusiai šaliai (sutarties 3.1.14, 3.1.27, 3.1.30, 3.1.38 punktai). Bylą pagal pareiškėjos L. Š. prašymą išnagrinėjęs pirmosios instancijos teismas išdavė vykdomąjį raštą ne tik pagal sutarties 3.1.1 – 3.1.29 punktus dėl nevykdomos bendravimo tvarkos, bet ir dėl 3000 Eur baudos pagal sutarties 3.1.27 punktą išieškojimo. Apeliacinės instancijos teismas šį pirmosios instancijos procesinį sprendimą paliko nepakeistą. Suinteresuotas asmuo teigia, kad teismai netinkamai aiškino ir taikė CK 3.53 straipsnio 3 dalį, CPK 18, 646 straipsnius, nes patvirtino 3 000 Eur dydžio baudos skyrimą už Sutarties pažeidimą, nenustatę konkrečios Sutarties sąlygos pažeidimo. Išplėstinė septynių teisėjų kolegija šiuos kasacinio skundo argumentus pripažįsta iš dalies teisiškai pagrįstais. Sprendžiant dėl šio kasaciniu skundu iškelto teisės klausimo būtina įvertinti dėl kokios teisinės prigimties atsakomybės už teismo sprendimu nustatytą bendravimo tvarką susitarta sutartimi dėl santuokos nutraukimo pasekmių ir tada spręsti ar dėl šalių sutartos baudos ginčijama pirmosios instancijos teismo nutartimi galėjo būti išduotas vykdomasis raštas.

Kaip minėta, nepiniginio pobūdžio teismo sprendimo nevykdymo pasekmės įtvirtintos CPK 771 straipsnio 6 dalyje – teismas, nustatęs, kad skolininkas sprendimo arba privalomojo nurodymo neįvykdė, gali jam skirti iki trijų šimtų eurų baudą už kiekvieną uždelstą įvykdyti sprendimą arba privalomąjį nurodymą dieną išieškotojo naudai. Šis klausimas teismo išsprendžiamas ypatingosios teisenos tvarka (CPK 593 straipsnio 2 dalis).

Byloje nustatyta, kad šalys sutartyje dėl santuokos nutraukimo pasekmių taikymo, kurią teismas patvirtino sprendimu nutraukdamas santuoką, susitarė, kad už kiekvieną įsipareigojimų, nustatytų bendravimo tvarkos 3.1.23–3.1.26 punktuose, pažeidimą pažeidusiai šaliai bus skaičiuojama vienkartinė 3 000 Eur dydžio bauda, mokama į kitos šalies sąskaitą per ne ilgesnį kaip 3 darbo dienų terminą, skaičiuojamą nuo kitos šalies pareikalavimo sumokėti baudą išsiuntimo raštu dienos, nebent šalys raštu susitars kitaip. Sutarties šalys sutartyje aiškiai neįvardijo kokios prigimties baudą apima toks šalių susitarimas, ar ši bauda vertintina kaip netesybos, ar kaip sankcija už teismo sprendimo nevykdymą. Nuo atsakymo į šį klausimą priklauso kokia tvarka tokia bauda gali būti skiriama ir išieškoma.

Kasacinio teismo vertinimu, toks šalių susitarimas galėtų būti kvalifikuotas kaip susitarimas dėl netesybų (CK 6.71 straipsnis). Netesybos – tai įstatymų, sutarties ar teismo nustatyta pinigų suma, kurią skolininkas privalo sumokėti kreditoriui, jeigu prievolė neįvykdyta arba netinkamai įvykdyta (bauda, delspinigiai) (CK 6.71 straipsnio 1 dalis), o šalių teisė susitarti dėl netesybų, be kita ko, dėl jų dydžio, yra sutarties laisvės principo išraiška (CK 6.156 straipsnis). Kreditoriaus teisė reikalauti netesybų atsiranda tada, kai skolininkas prievolės neįvykdo arba ją įvykdo netinkamai (CK 6.205 straipsnis). Atkreiptinas dėmesys, kad ir viena iš sutarties šalių – pareiškėja, atsiliepime į kasacinį skundą nurodė, kad nustatydamos baudas sutartyje dėl santuokos nutraukimo pasekmių šalys apsibrėžė savo sutartinę atsakomybę.

Netesybos yra prievolių užtikrinimo būdas, skatinantis skolininką įvykdyti prievolę (CK 6.70, 6.71 straipsniai), taip pat sutartinės civilinės atsakomybės forma (CK 6.256 straipsnio 2 dalis, 6.258 straipsnio 1 dalis) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2022 m. gruodžio 5 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-265-611/2022, 47 punktas). Tačiau nei materialioji, nei proceso teisė neatskleidžia netesybų (baudos) ir baudos, mokėtinos už teismo sprendimo nevykdymą, santykio.

Nuosekliai formuojamoje kasacinio teismo praktikoje nurodoma, kad netesybos yra nukreiptos į minimalių kreditoriaus nuostolių atlyginimą ir negali būti kreditoriaus pasipelnymo šaltinis, taip pat negali leisti nukentėjusiai šaliai piktnaudžiauti savo teise ir nepagrįstai praturtėti kitos šalies sąskaita (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2023 m. vasario 14 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-64-916/2023, 19 punktas ir jame nurodyta kasacinio teismo praktika). Tačiau tokį šalių susitarimą būtina atskirti nuo poveikio priemonių, taikomų priverstinio vykdymo procese.

CPK 771 straipsnio 6 dalyje įtvirtinta bauda skiriama išieškotojo naudai, tačiau tai nekeičia tokios baudos paskirties – skatinti skolininką kaip įmanoma greičiau įvykdyti teismo sprendimu nustatytą įpareigojimą. Baudos, skiriamos išieškotojo naudai, institutas Lietuvos civilinio proceso teisėje įtvirtintas 2002 m. vasario 28 d. įstatymu Nr. IX-743 priėmus Civilinio proceso kodeksą, galiojantį nuo 2003 m. sausio 1 d. Bauda, kuri proceso metu gali būti paskirta priešingos šalies naudai Lietuvos civilinio proceso teisės doktrinoje įvardijama ir kaip privati bauda (žr., pvz., Brazdeikis, A., Valančius, V. Kitoks požiūris į nuostolius dėl piktnaudžiavimo civiliniu procesu. Vol. 18 Nr. 4 (2011): Jurisprudencija). Nors vykdymo procese skiriama bauda teisės doktrinoje (žr., pvz., Jokubauskas, R.; Kirkutis, M.; Tamošiūnienė, E.; Višinskis, V. (2022). Vykdymo procesas: asmenų teisių ir pareigų balansas. Vilnius: Mykolo Romerio universitetas) dažniausiai įvardijama naudojant įstatyme įtvirtintą formuluotę – išieškotojo naudai, tokia bauda taip pat priskirtina privačių baudų civiliniame procese kategorijai. Tačiau tai nereiškia, jog ji priskirtina nuostolių atlyginimo institutui.

Kasacinio teismo praktikoje pripažįstama, jog už sprendimų, įpareigojančių skolininką atlikti arba nutraukti tam tikrus veiksmus, neįvykdymą CPK 771 straipsnio 5 dalyje (pastaba. Galiojančioje CPK redakcijoje 6 dalis) nustatyta bauda atlieka kompensacinę funkciją, nes skiriama išieškotojo naudai kaip satisfakcija dėl laiku neįvykdytos prievolės. Kartu tokia bauda skatina skolininką įvykdyti prievolę (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2009 m. spalio 22 d. nutartį civilinėje byloje Nr. 3K-3-454/2009; 2012 m. lapkričio 26 d. nutartį civilinėje byloje Nr. 3K-3-513/2012; 2013 m. rugsėjo 20 d. nutartį civilinėje byloje Nr. 3K-3-437/2013 ir vėlesnę kasacinio teismo praktiką). Pripažįstama ir tai, kad kai vykdomas teismo sprendimas, kuriuo ginčas išspręstas iš esmės, bauda atlieka ir kompensacinę funkciją, ja padengiami minimalūs išieškotojo nuostoliai, atsiradę dėl galutinio teismo sprendimo nevykdymo (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. spalio 23 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-7-199-248/2017). Remiantis CPK 771 straipsnio 5 dalies (pastaba. Galiojančioje CPK redakcijoje 6 dalis) dispozicija įstatymų leidėjas suteikė diskrecijos teisę teismui, nustačiusiam, kad skolininkas neįvykdė teismo sprendimo, kiekvienu konkrečiu atveju nustatyti skiriamos baudos dydį, kuris ribojamas tik maksimalia suma. Tai reiškia, kad teismas, parinkdamas baudos dydį, nesaistomas jokiomis konkrečiomis įstatyme įtvirtintomis nuostatomis ar kriterijais. Tokiu atveju teismas privalo vadovautis bendraisiais CPK taikymo principais – aiškindamas ir taikydamas įstatymus ir kitus teisės aktus privalo vadovautis teisingumo, sąžiningumo ir protingumo principais (CPK 3 straipsnio 1 dalis). Teismas taip pat turi atsižvelgti į ginčo šalių teisinių santykių prigimtį, kilusius padarinius dėl teismo sprendimo neįvykdymo, jų poveikį išieškotojo ir visuomenės interesams, kokioms vertybėms ir kokiu mastu šie padariniai darė įtaką ir kaip tai paveikė skolininko ir išieškotojo turtinius interesus ir kt. (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. lapkričio 26 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-513/2012). Ši kasacinio teismo praktika bylose dėl bendravimo su nepilnamečiais vaikais tvarkos vykdymo taikytina mutatis mutandis.

Išplėstinės septynių teisėjų kolegijos vertinimu, vien tai, kad bauda už teismo sprendimo, kuriuo nustatyta bendravimo su vaiku tvarka, nevykdymą skiriama išieškotojo naudai neleidžia pripažinti, kad šalys yra laisvos susitarti dėl baudos dydžio už teismo sprendimo nevykdymą. Kasacinio teismo praktikoje pripažinta, kad tik teismas turi diskreciją taikyti baudą už sprendimo nevykdymą, šios diskrecijos negali paneigti šalių susitarimas ar kitų subjektų (antstolio) veiksmai (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2026 m. kovo 18 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-54-469/2026, 32 punktas). Šis aiškinimas nedraudžia šalims susitarti dėl kitokių nuostolių atlyginimo, tačiau tai nedaro įtakos baudos skyrimui tokio pobūdžio bylose pagal CPK 771 straipsnio 6 dalies nuostatas. CPK 771 straipsnio 6 dalyje įtvirtintos baudos paskirtis, kai nevykdoma teismo sprendimu patvirtinta bendravimo su vaiku tvarka – užtikrinti veiksmingą teismo sprendimu patvirtintų bendravimo teisių įgyvendinimą. Šia bauda iš esmės siekiama daryti finansinį spaudimą tam iš tėvų, kuris kliudo įgyvendinti teismo patvirtintą bendravimo tvarką, o ne išimtinai kompensuoti kitos šalies galimai patirtus nuostolius. Teismų praktikoje suformuluoti tokios baudos skyrimo kriterijai, taip pat neleidžia jos pripažinti nuostolių atlyginimu. Kasacinio teismo praktikoje pažymėta, kad bauda turi skatinti teismo sprendimo vykdymą, būti efektyvi, atgrasanti nuo teismo sprendimo

nevykdymo. Teismui skiriant baudą už teismo sprendimo nevykdymą būtina vadovautis ir bendraisiais teisingumo, protingumo bei sąžiningumo principais, atsižvelgti į ginčo šalių teisinių santykių prigimtį, kilusius padarinius dėl teismo sprendimo neįvykdymo, nevykdymo motyvus ir poveikį skolininko ir išieškotojo turtiniams interesams, kad baudos dydis neskatintų nevykdyti teismo sprendimu nustatytos tėvo bendravimo su vaiku tvarkos. Kiekvienu atveju klausimas dėl baudos pagal CPK 771 straipsnio 6 dalį dydžio svarstytinas ir vertintinas individualiai, atsižvelgiant į konkrečios bylos faktines aplinkybes (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2023 m. balandžio 6 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-119-969/2023, 61 punktas).

Taigi, teismo pagal CPK 771 straipsnio 6 dalį skiriama bauda (vienkartinė ar periodinė) už bendravimo su vaikais tvarkos pažeidimą nėra skirta dėl teismo sprendimo nevykdymo jau patirtų nuostolių kompensavimui, išieškotojas neturi įrodinėti, kad dėl teismo sprendimo nevykdymo jis patyrė nuostolių. Net ir tuo atveju, jei išieškotojas patyrė nuostolių dėl teismo sprendimo nevykdymo, jų dydis neturėtų įtakos teismo sprendimui dėl skiriamo baudos dydžio, kuris apribotas įstatyme įtvirtinta maksimalia 300 Eur suma. Tačiau tai nereiškia, kad sprendžiant klausimą dėl nuostolių, patirtų dėl nevykdomo asmeninio pobūdžio teismo sprendimo, atlyginimo neturi būti atsižvelgiama į CPK 771 straipsnyje nustatyta tvarka paskirtos baudos dydį. Kai nukentėjusioji šalis pareiškia reikalavimą dėl nuostolių atlyginimo, teismas spręsdamas klausimą dėl nuostolių dydžio turi atsižvelgti į CPK 771 straipsnyje nustatyta tvarka paskirstos baudos dydį ir šią baudą įskaityti į susidariusių nuostolių sumą.

Nors Klaipėdos apylinkės teismo 2024 m. birželio 14 d. sprendimu civilinėje byloje Nr. e2-169-1071/2024 ir buvo patvirtinta sutartis dėl santuokos nutraukimo pasekmių, įskaitant ir šalių susitarimą dėl netesybų ir jų dydžio, jeigu bus nevykdomi ar netinkamai vykdomi atitinkami bendravimo su vaiku tvarkos punktai, tai savaime nesudaro pagrindo teismui, sprendžiančiam vykdomojo rašto išdavimo klausimą, išduoti vykdomąjį dokumentą dėl susitarime nurodyto netesybų dydžio išieškojimo. Jei šis klausimas būtų išspręstas vykdomojo rašto išdavimo metu, būtų sukurta nauja piniginė prievolė nesant teismo sprendimo dėl jos, vykdytina atskirai nuo teismo sprendimo, kuriuo patvirtinta bendravimo tvarka. Kaip minėta šios nutarties 57 punkte, netesybos yra viena iš sutartinės civilinės atsakomybės formų, todėl dėl jų priteisimo spręstina ne vykdomojo rašto išdavimo metu, o teismui nagrinėjant ieškinį ginčo teisenos tvarka. Sprendžiant tokį ginčą turi būti įvertinta ir materialinių teisinių santykių, iš kurių kyla ginčas, specifika. Skyrium gyvenančių tėvų bendravimas su nepilnamečiais vaikais – tėvų asmeninė teisė ir pareiga, kuri turi būti vykdoma tik vaiko interesais

Klaipėdos apylinkės teismo 2024 m. birželio 14 d. sprendimu civilinėje byloje Nr. e2-169-1071/2024 konkreti netesybų prievolė nebuvo patvirtinta (priteista), todėl ir vykdomasis dokumentas dėl tokios prievolės priverstinio vykdymo negalėjo būti išduotas.

Išplėstinė septynių teisėjų kolegija, remdamasi išdėstytais argumentais, konstatuoja, kad nagrinėjamu atveju teismai netinkamai išsprendė vykdomojo rašto dėl baudos išdavimo klausimą. Šalis, siekianti, kad jai būtų kompensuoti teismo sprendimo nevykdymu padaryti nuostoliai, taip pat ir tuo atveju, kai už prievolės nevykdymą šalių susitarimu bauda įtvirtinta sutartyje dėl santuokos nutraukimo pasekmių, turi kreiptis su savarankišku ieškiniu dėl tokio baudos priteisimo. Toks reikalavimas negali būti sprendžiamas teismo vykdomojo rašto išdavimo metu. Vykdomasis raštas išduodamas išieškotojo prašymu, į vykdomojo rašto turinį perkeliant teismo sprendimo rezoliucinę dalį. Vykdomuoju raštu jokie klausimai dėl prievolių nevykdymo, piniginių sumų priteisimo nesprendžiami. Tai sudaro pagrindą proceso dalį pagal pareiškėjos L. Š. prašymą dėl vykdomojo rašto baudos išieškojimui nutraukti (CPK 359 straipsnio 5 dalis).

Kiti kasacinio skundo argumentai, susiję su vaiko teise būti išklausytam, sprendžiant vykdomojo dokumento pagal teismo sprendimą išdavimo klausimą, neturi reikšmės kitokio sprendimo byloje priėmimui ir vienodos bei nuoseklios teismų praktikos formavimui šiuo klausimu, todėl išplėstinė septynių teisėjų kolegija dėl jų plačiau nepasisako.

Dėl procesinės bylos baigties

Išplėstinė septynių teisėjų kolegija, atsižvelgdama į pirmiau nurodytus argumentus, konstatuoja, kad šiuo atveju pirmosios ir apeliacinės instancijos teismai netinkamai taikė proceso teisės normas, reglamentuojančias vykdomojo rašto išdavimą pagal teismo sprendimą, kuriuo patvirtinta sutartis dėl santuokos nutraukimo pasekmių. Kaip minėta, šiuo atveju apeliacinės instancijos teismas nepagrįstai sutartį dėl santuokos nutraukimo pasekmių kvalifikavo taikos sutartimi, o pirmosios instancijos teismas, nors tinkama tvarka sprendė vykdomojo rašto išdavimo klausimą pagal CPK 646 straipsnio 1 dalį, nepagrįstai išdavė vykdomąjį raštą dėl minėtoje sutartyje nustatytų vykdytinumo savybės neturinčių sąlygų ir netesybų išieškojimo, todėl tai sudaro pagrindą panaikinti priimtus pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinius sprendimus. Kadangi sprendžiat klausimą dėl vykdomojo rašto išdavimo klausimas dėl minėtoje sutartyje nustatytų netesybų išieškojimo iš viso negalėjo būti sprendžiamas, ši bylos dalis nutrauktina (CPK 359 straipsnio 6 dalis). Taip pat byloje konstatuota, kad bylą nagrinėję teismai neįvertino ir išdavė vykdomąjį raštą dėl tos teismo sprendimo, kuriuo patvirtinta santuokos nutraukimo abiejų sutuoktinių bendru sutarimu pasekmių sutartis, rezoliucinės dalies, į kurią įtrauktos vykdytinumo savybės neturinčios šios sutarties sąlygos. Tai sudaro pagrindą padaryti išvadą, kad šia apimtimi vykdomojo rašto išdavimo klausimas buvo išspręstas netinkamai. Kadangi vykdomojo rašto išdavimo klausimo nagrinėjimas priklauso išimtinai pirmosios instancijos teismo kompetencijai (CPK 646 straipsnio 1 dalis), likusioje dalyje klausimas dėl vykdomojo rašto išdavimo perduotinas spręsti iš naujo pirmosios instancijos teismui, atsižvelgiant į šios nutarties 49–52 punktuose pateiktus išaiškinimus (CPK 359 straipsnio 5 dalis).

Dėl bylinėjimosi išlaidų

Kasaciniame teisme išlaidų, susijusių su procesinių dokumentų įteikimu, nepatirta. Kasaciniam teismui nusprendus pirmosios instancijos teismo ir apeliacinės instancijos teismo nutartis iš dalies panaikinti ir klausimą dėl vykdomojo rašto išdavimo perduoti iš naujo spręsti pirmosios instancijos teismui, byloje susidariusių bylinėjimosi išlaidų paskirstymo klausimas perduotinas spręsti pirmosios instancijos teismui atsižvelgiant į galutinį šio klausimo išnagrinėjimo rezultatą.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus išplėstinė septynių teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 359 straipsnio 1 dalies 5 ir 6 punktais, 360 straipsniu, 362 straipsnio 1 dalimi,

Rezoliucinė dalis

nutaria:

Klaipėdos apylinkės teismo 2025 m. rugpjūčio 8 d. nutarties ir Šiaulių apygardos teismo 2025 m. rugsėjo 17 d. nutarties dalis dėl vykdomojo rašto išdavimo išieškoti vienkartinę 3 000 Eur (trijų tūkstančių eurų) dydžio baudos sumą pagal Klaipėdos apylinkės teismo 2024 m. birželio 14 d. sprendimu civilinėje byloje Nr. e2-169-1071/2024 patvirtintos sutarties dėl santuokos nutraukimo pasekmių 3.1.27 punktą panaikinti ir bylą šioje dalyje nutraukti. Likusias Klaipėdos apylinkės teismo 2025 m. rugpjūčio 8 d. nutarties ir Šiaulių apygardos teismo 2025 m. rugsėjo 17 d. nutarties dalis panaikinti ir klausimą dėl vykdomojo rašto išdavimo perduoti iš naujo spręsti Klaipėdos apylinkės teismui. Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjai Virgilijus Grabinskas
Donatas Šernas
Algirdas Taminskas

Egidija Tamošiūnienė
Agnė Tikniūtė
Jūratė Varanauskaitė
Dalia Vasarienė